

II. ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Οι επιλογές του Καποδίστρια και η σύγκρουσή του με την αντιπολίτευση

Η πορεία που ακολούθησε το ελληνικό κράτος μετά το 1831 φαίνεται να μην αναιρεί ορισμένες βασικές θέσεις της καποδιστριακής πολιτικής.

Ωστόσο, θα ήταν τολμηρό, βασιζόμενοι στη διαπίστωση αυτή, να γενικεύσουμε και να δεχθούμε αβασάνιστα ότι η ελληνική κοινωνία των χρόνων 1828-1831 δεν άντεχε παρά μόνο τις καποδιστριακές επιλογές. [...] Φαίνεται ότι δύσκολα θα μπορούσε να επιχειρηθεί η οργάνωση της χώρας, στην κατάσταση που τη βρήκε ο Καποδίστριας, χωρίς την προσφυγή σε κάποια μορφή αυταρχικότητας. Η αυταρχικότητα αυτή, αναγκαία ίσως για να επιβληθεί η κεντρική εξουσία και να παταχθούν οι φυγόκεντρες τάσεις των ηγετικών ομάδων, δεν προϋπέθετε υποχρεωτικά ιδεολογικό καταναγκασμό και αστυνόμευση. Η επιμονή του Καποδίστρια να διέλθει η χώρα από ορισμένα, αυστηρά ελεγχόμενα, στάδια εξέλιξης στένεψε από την αρχή τα περιθώρια ενός διαλόγου με όσους είχαν να προτείνουν άλλες επιλογές· σε λίγο ήλθε η απαγόρευση κάθε αντίθετης γνώμης, η δίωξη. [...]

Παρά τη συντηρητική, όμως, ιδεολογία του Καποδίστρια και την αυταρχικότητα του καθεστώτος του, το πρόγραμμά του είχε σαφή στοιχεία πολιτικού εκσυγχρονισμού. Όσοι από τα μη παραδοσιακά στοιχεία τον αντιπολιτεύτηκαν, δεν μπόρεσαν να δουν τη διάσταση αυτή της καποδιστριακής πολιτικής.

Χρ. Λούκος, «Κυβερνήτης Καποδίστριας, πολιτικό έργο, συναίνεση και αντιδράσεις», *Ιστορία του νέου ελληνισμού*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, τόμ. 3, σ. 212, 214.

2. Καποδίστριας-αντιπολίτευση: μια πολιτική σύγκρουση

Εκείνο, όμως, που δημιούργησε τα σοβαρότερα προβλήματα στο νεαρό ελληνικό κράτος ήταν η σύγκρουση του Κυβερνήτη με τη διοικητική αριστοκρατία, την οποία απέκλεισε, σχεδόν εντελώς, από την εξουσία. Έτσι, γαιοκτήμονες – πρόκριτοι της Πελοποννήσου, έμποροι και εφοπλιστές, Φαναριώτες και σημαντικά πρόσωπα [...] σχημάτισαν μια ισχυρότατη και αδιάλλακτη αντιπολίτευση με στόχο τον απολυταρχισμό του Κυβερνήτη. [...] Η σύγκρουση ανάμεσα στον Κυβερνήτη και στη διοικητική αριστοκρατία ήταν μια πολιτική σύγκρουση για την εξουσία.

Β. Κρεμμυδάς, *Νεότερη ιστορία, ελληνική και ευρωπαϊκή*, Γνώση, Αθήνα 1990, σ. 194.